

Αξιοποιείστε τη χαράδρα του Κουβαρά
(Μερικές σκέψεις και προτάσεις)

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

Ὅμορφες εἰκόνες προσφέ-
ρονται καὶ σ' ἕνα περὶ πᾶν

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η υπερκείμενη του Παλού περιοχή «Χαλάσματα» από 'αποψη μελέτης των γεωλογικών φαινομένων.

Η προσπέλαση της χαράδρας με τους δρόμους βατούς και μη (μη βατούς από τη μη χρήση) τους εδώ και πολλά χρόνια), που η διάνοιξη ή η συντήρησή τους χωρίς αλλοίωση και παραμόρφωση και φθορά του τοπίου θα κάμει το φυσιολόγηση επισκέπτη περιστατική της να νοιώσει το μεγαλείο και την ομορφιά του ανεπανόληπτου φυσικού κάλλους και του άγριου, αλλά αγνού μεγαλείου που παρουσιάζει στο σύνολό της η χαράδρα. Οι δρόμοι αυτοί κάθεται και παράλληλοι προς την κοίτη του ποταμού, αποτελούν σημεία προσπελάσεως στην όλη εικόνα της χαράδρας και υπήρχαν από πολύ παλιά και εξυπηρετούσαν την προσπέλαση του ανθρώπου στο σύνολο σχεδόν της κοίτης του ποταμού με την υπέρ-

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΝΑ ΒΡΕΘΕΙ ΛΥΣΗ

Είναι πλέον καιρός να βρεθεί μια λύση. Ας μας προβληματίσει όλους, φορείς και χωριανούς αλλά περισσότερο το νέο κοινοτικό συμβούλιο που θα προέλθει από τις εκλογές που πλησιάζουν ας το έχει υπόψη του. Λύσεις υπάρχουν. Συζήτηση και απόφαση χρειάζεται. Εξάλλου έχουμε αποδείξει πως οτιδήποτε επιχειρήσαμε όλοι μαζί το φτιάξαμε. Αυτό γιατί όχι;

ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΛΑΚΚΟΥ

Συνέχεια στην 2η σελ.

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Του ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Πάντως υπάρχουν λόγοι και αίτια για το κατρακύλισμα αυτό των παιδιών μας. Και όσο περισσότερα τέτοιου είδους στοιχεία βλέπουν κι ακούν τα παιδιά μας και τ' αγγόνια μας, τόσο ευκολότερος γίνεται ο δρόμος προς την ηθική κατάπτωση και τον όλεθρο.

Χρέος του κράτους και δικό μας, όλων μας, είναι και πρέπει να φτιάξουμε μια κοινωνία με νέους ανθρώπους, με ιδανικά και με πραγματικές αξίες ζωής, με σωστά «ΠΙΣΤΕΥΩ» για τους νέους μας, αυτά που ονομάζουμε Αιώνιες και Ακατάλυτες Αλήθειες, που για πολλούς εκφράζεται ως πίστη στο Θεό.

ναρκωτικά ή και με ηθοποιούς και άλλους ανθρώπους που δικάζονται για

— Ναι γιόκα μου, γιατί
ρωτάς:

«Μας κυνηγούν τον
αργιλέ».
«Στης καναβουριάς τα

ΑΠ' ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΜΙΑΣ ΔΟΛΙΩΤΙΣΑΣ

«Ο ΤΡΥΓΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ»

Μία από τις πολλές ασχολίες των κατοίκων του χωριού μας που έχει εκλείψει, είναι και ο τρύγος.

Πάνε τώρα πολλά χρόνια που τα αμπέλια μας δεν τα περιποιείται ανθρώπινο χέρι.

Εκείνο που βοήθησε να φθάσουν στην εγκατάλειψη ήταν απ' ενός μεν η θέση των αμπελιών που ήταν μακριά από το χωριό μας και απ' ετέρου η αναχώριση των νέων ατόμων που καλλιεργούσαν τα αμπέλια.

Οι λίγοι ηλικιωμένοι του χωριού που έμειναν, τους βρίσκουν τα χρόνια να φθάσουν ως εκεί.

Ο τελευταίος που είχε δώσει τη ζωή του με τα αμπέλια και δεν το είχε ρίξει κάτω, παρ' όλα τα γεράματα του ήταν ο μακαρίτης ο μάγιστρος Νίκος Δάκας.

Ξεκινούσε με το σακκούλι του περασμένο σταυρωτά στην πλάτη έχοντας μέσα το κλαδευτήρι και την τσαλοκόκα και πήγαινε περπατώντας στο αμπέλι του, έτσι από λόγους συναισθηματικούς δεν ήθελε να το αφήσει αφρόντιστο και χέρσο.

Αυτή την εποχή οι αναμνήσεις μου ξυπνούν τα ίδια τα βιώματά μου από τον τρύγο του τότε καλού καιρού. Συνηθιζόταν από τις αρχές του Σεπτεμβρίου τα αμπέλια μας να φυλάγονται τόσο από τον αγροφύλακα του χωριού όσο και από άτομα που κανόνιζε το χωριό.

Αυτοί καθόταν εκεί ημέρα

και νύχτα και φύλαγαν τα αμπέλια, που ήταν φορτωμένα σταφύλια, από τα άγρια ζώα και από τυχόν κλέφτες.

Πολλές είναι οι ιστορίες σχετικές με διάφορα παθήματα και χωρατά που έχουν γίνει κατά καιρούς από τους φύλακες των αμπελιών, που λέγονται ακόμη και σήμερα. Η πρώτη ετοιμασία του τρύγου ήταν να καθαριστούν οι καλάρθρες και τα καλαθάκια που έβγαίναν στην αυλή από τα σκοτεινά κατώγια.

Το σύνθημα ήταν μετά τις 14 Σεπτεμβρίου δηλαδή μετά του Σταυρού θα αρχίσει ο τρύγος.

Ήταν ένα σύνθημα που έδειχνε την τότε ομόνοια και σύμπνοια όλων των χωριανών μας.

Με τον τρύγο όλο το χωριό βρισκόταν στο πόδι. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά πρωί πρωί με τον κατάφυτο άλλοι με αλόγα και άλλοι με γαϊδούρια ξεκινούσαν με όνειρα οι αδειανές καλάρθρες στον γυρισμό θα γεμίσουν με κεχριμπαρένια σταφύλια ντεμπίνα και βεσίαι. Ο δρόμος από το χωριό προς τον Αη Νικόλα μέχρι και τα αμπέλια αχούσε από φωνές και γέλια, άλλοι πήγαιναν άλλοι γύριζαν.

Ευχές ακολουθούσαν στο κόψιμο του πρώτου σταφυλιού «και του χρόνου διπλότερο, να καλοδεχτούμε τους ξενητεμένους μας, καλά κρασιά» και άλλες καλόκαρδες απλοϊκές ευχές.

Από τη Μπεσταριά μέχρι το Λάκκο στ' αμπέλια, άκουγες γέλια και τραγούδια από απλούς και ανεπιτήδευτους ανθρώπους που προσπαθούσαν την φτώχεια τους και τον καημό τους να τον κάνουνε τραγούδι που τον έπαιρναν τα κουνουνίσματα από τα γιδολπρόβατα, τα πετούμενα του λόγγου, τα δένδρα και τα ρουμάνια.

Αλησμόνητες οι ημέρες του τρύγου.

Η κούραση δεν είχε θέση στη δουλειά αυτή, που είχε κάποια ιδιαιτερότητα από όλες τις άλλες δουλειές του χωριού. Τα φορτώματα ακολουθούσαν το ένα μετά το άλλο, μέχρι που θα ερχόταν και η τελευταία ημέρα του τρύγου. Μετά θα ακολουθούσε η διαδικασία του πατήματος των σταφυλιών και σε λίγο καιρό τα περιβόητα καζάνια.

Όλα αυτά όμως ανήκουν σκέφτηκα στο παρελθόν, τον σημερινό καιρό τ' αμπέλια δεν υπάρχουν και αν πας δεν ακούς τίποτ' άλλο απ' το μονότονο βουητό των δένδρων και την ξαφνική φωνή κάποιου τρομαγμένης κίσσας.

Η λέξη αμπέλια θα μείνει τώρα πλέον σαν μία κοινή ονομασία του χωριού μας, όπως τόσες και τόσες άλλες που υπάρχουν.

Δολιώτισσα

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
(Δύο Δολιωτών αγνώστων μεταξύ τους)

Την κατωτέρω συνάντησή μας την διηγήθηκε ένας Δολιώτης, το καλοκαίρι που τον συναντήσαμε στα Γιάννενα.

Εδώ και πολλά χρόνια ταξίδευαν απ' την Αμερική για νάρθουν στην πατρίδα τους την Ελλάδα δυο Δολιωτάκια άγνωστα μεταξύ των.

Μπήκαν λοιπόν την ίδια ημέρα και ώρα και όλως παραδόξως στο ίδιο αεροπλάνο και στο ίδιο κάθισμα!

Αφού το Μπόιγκ ξεκίνησε και προχώρησε αρκετά, άρχισε η συνομιλία μεταξύ των αλλά στην ξένη γλώσσα.

— Για πού πάτε κύριε, εάν βέβαια επιτρέπεται;

— Για την Ελλάδα.

— Είστε Έλληνας;

— Βεβαίως.

Εδώ αλλάζει η γλώσσα απλόν, και με χαμόγελο απαντά:

— Και εγώ Έλληνας είμαι.

— Ωραία θα κάνουμε καλή παρέα έως ότου φτάσουμε στην πατρίδα.

— Βεβαίως, αλλά δεν μου είπατε από ποιο μέρος της πατρίδας κατάγεστε;

— Απ' την Ήπειρο.

— Απ' την Ήπειρο είπατε; και εγώ Ηπειρώτης είμαι.

Γέλια και χαρές μέσα στ' αεροπλάνο και οι άλλοι τους κοιτούσαν περίεργα.

Συνεχίζεται όμως ο

διάλογος:

— Από ποιο μέρος

της Ηπείρου είστε;

— Απ' την Περιφέρεια Πωγωνίου.

— Όχι ρέ, απ' εκεί εί-

μαι και εγώ.

— Ποιό είναι το χω-

ριό σου, πώς το λένε,

πιθανόν να το γνωρίζω.

— Δεν το πιστεύω κύ-

ριε, διότι εκεί που είναι

το χωριό μου εσείς δεν

το ξέρετε.

— Πώς το λένε το

χωριό σου;

— ΔΟΛΟΝ.

Κεραυνός εν αιθρία.

— Ποιός είσαι μωρέ

απ' το Δολό; Τίνος παιδί

είσαι;

— Του Γιώργη Φού-

κου.

— Εγώ είμαι ο Ηλίας

Μπέτζιος και είμαστε χωριανοί.

Αγκαλιές, φιλιά, γέλια και κλάματα ανάμικτα.

Και το φινάλε:

Να σου πω και κάτι για να το ξέρεις και να το θυμάσαι πάντα Βαγγέλη Φούκο του Λέει ο Ηλίας, ότι ο παππούς σου και ο παππούς μου ήταν οι πρώτοι Έλληνες που σηκώσαν την ελληνική σημαία στα Πατριαρχεία της Κωνσταντινούπολης.

Αθάνατη Ρωμιούσση πάντα πρώτη, με το σπαθί και με την πίστη τραβάς πάντοτε μπροστά.

Δ.Π.

Κοινωνικά

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

— Στις 16 Σεπτεμβρίου αρραβωνιάστηκε στα Γιάννενα ο Κων/νος Πότσης με τη δεσποινίδα Τζιοβάρα Χαρά.

Ευχόμαστε ολόψυχα συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Παναγιώτης Λιόλιος.

Η εφημερίδα μας εκφράζει στους δικούς του θερμά συλλυπητήρια.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

— Τελέστηκε στο Δολό ετήσιο μνημόσυνο της Ευτυχίας Διαμάντη.

ΔΩΡΕΑΙ

- Η κυρία Αφροδίτη Ψυχή υπέρ Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Δολού δρχ. 5.000 εις μνήμην οικογένειας Αθανασίου Βαλαή.
- Ο κύριος Ιωάννης Στόλης 10.000 εις μνήμην των οικογενειών Στόλη και Ιωάννου Κουνάβου.
- Οι Γεώργιος, Λευκοθέα, Νικόλαος και Χριστόφορος Ζωΐδης δώρησαν στην εκκλησιά μας από 5.000 χιλ. έκαστος.
- Ο κ. Παύλος Διαμαντούκος εις μνήμην των γονέων του δώρησε στην εκκλησία 5.000 δρχ.

ΑΦΙΞΕΙΣ
ΑΠ' ΤΑ ΞΕΝΑ

Το καλοκαίρι που πέρασε αφίχθησαν στο χωριό μας από τα ξένα και πέρασαν τις διακοπές τους οι κάτωθι:

- Λατσούντας Αντώνιος με τη σύζυγό του από Αμερική.
- Πότσης Στυρίδων οικογενειακώς απ' τη Γερμανία.
- Κωσταράς Βασίλειος οικογενειακώς από τη Γερμανία.
- Μπίτζας Κοσμάς και Μπίτζας Γεώργιος οικογενειακώς απ' την Αμερική.
- Μπότσικου Ελένη και Μπότσικου Αντώνιος οικογενειακώς απ' τον Καναδά.
- Μπέτζιος Ηλίας οικογενειακώς από Ν. Υόρκη.
- Νικόλας Διαμαντούκος με τη σύζυγό του από Ν. Υόρκη και ο Παύλος Διαμαντούκος.

ΔΟΛΙΩΤΗ, ΜΗ ΡΩΤΑΣ
ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΧΩΡΙΟ
ΣΟΥ ΓΙΑ ΞΕΝΑ,
ΣΚΕΨΟΥ ΕΣΥ ΤΙ
ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ
ΓΙ ΑΥΤΟ.

ΧΑΡΑΔΡΑ ΤΟΥ ΚΟΥΒΑΡΑ

Αξιοποιείστε τη χαράδρα του Κουβαρά
(Μερικές σκέψεις και προτάσεις)

Συνέχεια από την 1η σελ.

μονοπατάκι που υπάρχει από τα πολύ παλιά χρόνια και τώρα με μια μικρή διάνοξη (κόψιμο ολίγων θάμνων) μπορεί να αποδοθούν στη χρήση του φυσιολάτρη επισκέπτη αγνές κι αμόλυντες, αλλά κι ωραίες περιοχές της χαράδρας.

Παρόμοιο μονοπατάκι θ' ακολουθήσει ο φυσιολάτρης περιπατητής και από τον Τσβορα προς το δρόμο Δολού - Πωγωνιανής κάτω από τις Γκούβες, αφού παρακάμψει την κοίτη του ποταμού λόγω καταπτώσεως του εδάφους σε αρκετά σημεία δύσβατα κι επικίνδυνα λόγω του απόκρημνου και της ολισθηρότητας των παρόχθιων πετρωμάτων για να καταλήξει ακολουθώντας αυτό το δρόμο (Δολού - Πωγωνιανής) στο γιοφύρι κάτω από το Τσουμπάρι, που κάτω χάσκει μια νερογλειμένη οβίδα.

Από τη θέση αυτή μπορεί να συνεχίσει την εξερεύνηση της κοίτης του ποταμού προς βορρά ως το γιοφύρι της Νονούλας στο Ευλογιόφυρο που είναι και το στόμιο της χαράδρας.

Τη διαδρομή αυτή να την κάνει κανείς άνετα το καλοκαίρι που η κοίτη του ποταμού είναι ξερή και βατή εκτός από το σημείο της οβίδας του Κούλα που είναι δύσβατη και ραποτομή περιοχή. Παλαιότερα υπήρχε ακόμη ένα μονοπάτι προσπελάσεως από το Τσουμπάρι κάτω από τις Γκούβες και τα Σκέμπια Κουβαρά, που έβγαине στον παλιό, το δεύτερο δρόμο Δολού - Πωγωνιανής στα χωράφια Κουβαρά. Ο δρόμος αυτός, που ίχνη του διακρίνονται από το δρόμο προς Πωγωνιανή, στην Πέρα, λόγω της μη χρήσεώς

του έχει καταστεί αδιάβατος και επικίνδυνος.

Η χαράδρα του Κουβαρά προσφέρεται γαι την εξερεύνηση και τη μελέτη της από τους ειδικούς ερευνητές επιστήμονες μελετητές της γεωλογικής της διαμόρφωσης και της χλωρίδας και της πανίδας της, αλλά προσφέρεται και στους ερασιτέχνες φυσιολάτρες - περιπατητές όχι με την παραμόρφωσή της με σύγχρονα μηχανικά και τεχνητά έργα για την ψυχαγωγική και οικονομική της εκμετάλλευση, αλλά με την ορθή χρησιμοποίηση των προβάσεων δρόμων και μονοπατιών - που αναφέρονται παραπάνω που οι ανθρώπινες ανάγκες έκαναν τους κατοίκους Δολού να διανοίξουν στη χαράδρα πριν από πολλά χρόνια για την εξυπηρέτησή τους προς επικοινωνία με τα γειτονικά χωριά και την προσέγγισή τους στους χώρους γεωργικών καλλιεργειών και επαγγελματικών εκμεταλλεύσεων και εξυπηρετήσεων, ώστε να διατηρηθεί η αγιότητα, η ωραιότητα και το άγιο μεγαλείο της χαράδρας. Και οι δρόμοι αυτοί με μια ταχτική και καλή συντήρησή τους θα επιτρέψουν εκτός των άλλων στους επισκέπτες περιπατητές και τον οβελία τους να φάνε δίπλα στα παγωμένα νερά του Τσβορα ή κάποιας άλλης πηγής και την τηγανιά τους με τα ψάρια του γλυκού νερού του Κουβαρά στο Γιαλό να γευτούνε, αφού στο έργο της αξιοποίησης της χαράδρας πρέπει να είναι ο ταχτικός εμπλουτισμός των νερών της με γόνους ψαριών που σηκώνει το κλίμα.

Σ. Παγούνης

ΡΙΞΑΝΕ
ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΔΥΚΝΑΡΙ

- * Λατσούντας Αντώνιος 40
- * Στόλης Ιωάννης εις μνήμην οικογενειών Στόλη-Κουνάβου δρχ. 5.000
- * Παπανδρέου Νικόλαος » 2.000
- * Παπαλαζάρου Κωνσταντίνος » 3.000
- * Σιούλας Χρ. » 2.000
- * Παπαχαρίση Βασιλική » 1.000
- * Κούρος Ηλίας » 3.000
- * Ζωΐδης Γεώργ. » 3.000
- * Ζωΐδης Νικόλ. » 3.000
- * Ζωΐδης Χρυστ. » 3.000
- * Χαΐλης Χρ. » 2.000
- * Μούστος Ελ. » 5.000
- * Έξαρχος Παντ. » 500
- * Γεώργιος Νάστος » 3.000
- * Δημήτριος Νάστος » 3.000
- * Χριστίνα Χρ. Μούστου » 5.000
- * Γεώργιος Φούκος » 1.000
- * Σακελλαρίου Ανθούλα » 2.000
- * Κουβάτση Ευρίκλεια » 2.000
- * Δάκκας Αχιλλέας » 2.000
- * Γιάνναρος Χρ. » 1.000
- * Παπαγεωργίου Τιμολέων » 1.000
- * Αφροδίτη Ψυχή » 5.000